

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ МІСЬКИЙ МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ПРОФТЕХОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**СИСТЕМА РОБОТИ ПТНЗ
З ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО
КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА**

Кривий Ріг
2011

використання зворотного зв'язку для подальшого вдосконалення організації цієї роботи і методики викладання будь-якого предмету.

У процесі засвоєння курсу «Матеріалознавства» з використанням комплексу завдань нами використовуються такі методи контролю за самостійною роботою учнів: контроль за виконанням позаурочних завдань; експрес-контроль; взамоконтроль; самооцінка (самоконтроль); атестація – може виставлятися за результатами рейтингової оцінки за комплекс виконаних завдань; колоквиум; контроль знань шляхом виконання лабораторно-практичних робіт дослідницького проблемного характеру; рейтингова система контролю, яка може включати в себе всі попередні види контролю повністю або частково.

Запропонований комплекс інформаційно-методичного забезпечення самостійної роботи учнів сприяє ефективному, самостійному засвоєнню змісту професійно значимих для них знань, формуванню прагнення до самоактуалізації, постійного удосконалення у процесі навчання, а проведення вище згаданих методів контролю за самостійною роботою учнів є важливою передумовою формування професійної компетентності.

Література

1. Андришук А. О. Рейтингова технологія навчання у вищих та середніх закладах освіти / А. О. Андришук, О. М. Задорожна. – Луганськ : Східноукраїнський державний ун-т, 1997. – 52 с.

2. Буринський В. М. Самостійна робота як засіб удосконалення графічної підготовки майбутніх учителів трудового навчання / В. М. Буринський. – К. : Перун, 1999. – 128 с.

3. Козаков В. А. Самостоятельная работа студентов и ее информационно-методическое обеспечение / В. А. Козаков. – К. : Вища школа, 1990. – 248 с.

4. Кустова О. Тестова система оцінювання знань з матеріалознавства швейних виробів / О. Кустова, М. Скиба // Дидактика професійної школи. – Хмельницький: ХНУ, 2005. – Вип. 2. – С. 81 – 86.

Кучер С. Л.

Криворізький державний педагогічний університет

ЗМІСТ ТА ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬО-ЕСТЕТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ РОБІТНИКІВ

Шлях європейської інтеграції, обраний Україною, зумовлює необхідність інтенсивних змін у системі професійної освіти. Як відомо, життєдіяльність особистості здійснюється у процесі освіти – знання і досвід минулого повинні бути трансформовані у здатність людини проектувати та будувати майбутнє, адже проєктивність пронизує усі сфери людської діяльності.

Специфіка майбутньої професійної діяльності учнів за спеціальністю «крavecь» пов'язана з творчістю, дизайном одягу, процесом проектування швейних виробів, де необхідним є певний рівень сформованості художньо-естетичних компетенцій майбутніх робітників. Окремі аспекти професійно-естетичної підготовки учнів досліджували С. Батишев, Н. Миропольська, Г. Феміна та ін. Головна мета освіти полягає у підготовці компетентного фахівця, який би володів не тільки знаннями з дисциплін швейного профілю, а й художньо-естетичними знаннями з теорії та історії мистецтва, костюму, напрямів моди. Компетентність майбутнього робітника проявляється перш за все, у естетичному

сприйманні та перетворенні дійсності за законами краси, у вмінні реалізувати творчі задуми у процесі створення чи реконструкції виробів.

Більшість із науковців переконані, що навчальна діяльність має не лише дати учню певну суму знань, але й *сформуванати комплекс компетенцій*. Вважаємо, що саме останній необхідно приділяти більше уваги викладачу. Адже саме компетентність може стати тією метою навчання, досягнення якої прагне як суспільство, так і майбутній спеціаліст. Дефініції «компетентність» та «компетенція» органічно пов'язана між собою.

Під поняттям «компетентність» А.В.Хуторський має на увазі володіння людиною відповідною компетенцією, яка включає її особистісне ставлення до предмету діяльності. Ним виділено три рівні компетенцій: ключові (загальний зміст освіти); загальнопредметні (охоплюють коло предметів певної освітньої галузі); предметні (для певного навчального предмету) [5, с.60-61].

Як стверджують науковці С.У.Гончаренко, П.М.Олійник, «компетенція – це загальна здатність учня до професійної праці і життєдіяльності, що ґрунтується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки навчанню» [3, с.234].

На наш погляд, заслуговують на увагу також критерії, використані В.Рагозіною у процесі комплексної діагностики художньо-естетичного розвитку учнів. Науковцем оцінювалася мотивація художньо-естетичної діяльності (пізнавальний інтерес; ціннісні орієнтації); освітній рівень (ерудиція, тезаурус, наявність знань, умінь і навичок); художньо-образне мислення (інтерпретація художнього образу); здібності до художньо-естетичної (практичної) діяльності [4, с.52].

Однією із важливих складових художньої-естетичної компетентності більшість науковців та практиків вважають художній (художньо-естетичний) смак. На їх думку, достатній рівень художньо-естетичного розвитку дозволяє учням успішно здійснювати декоративно-ужиткову діяльність на заняттях з образотворчого мистецтва. Саме тому ними визначені такі складові художньо-естетичного розвитку: знання історії формотворення та стилістики предметного середовища; художні здібності; навички створення і перетворення речей, володіння технологічними прийомами, варіативність та конструктивність мислення та ін..

В дослідженні психології здібностей до образотворчої діяльності В.І.Кирєнко вивчався комплекс цих здібностей, до якого входять: естетичні висловлювання, уява, зорова пам'ять на форми, точність і впевненість рухів, основні здібності (оригінальність лінійного малюнка, сприйняття пропорцій, аналіз перспективи, сприятливість до кольору), емоційна чутливість [2, с.158]. Зупиняючись на спеціальних здібностях, Л.А.Венгер вбачає образотворчі здібності в особливостях зорового сприйняття людини, зокрема: цілісного сприйняття, сприйняття перспективних змін властивостей предметів, пропорцій та ін. [1, с.28]. Ці властивості притаманні художньо розвиненій людині.

Порівняльний аналіз результатів дослідження проблеми професійної компетентності у сучасних соціально-економічних умовах дозволяє відмітити, що у більшості країн поняття «компетентність» включає такі компоненти: ефективне виконання індивідуальних професійних обов'язків; здатність розв'язувати складні нетипові завдання; особистісна відповідальність за результати роботи і її удосконалення; здатність до прогностичного застосування знань та умінь. Отже, перспективним на нашу думку, є подальше дослідження змісту, форм та методів формування всебічно і гармонійно розвиненого кваліфікованого робітника з

відповідним рівнем художньо-естетичної компетентності.

Література

1. Венгер Л.А. Педагогика способностей / Л.А. Венгер. – М., 1973. – 117 с.
2. Киреенко В.И. Психология способностей к изобразительной деятельности/ В.И. Киреенко. – М. : АПН РСФСР, 1959. – 302с.
3. Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник /за ред. С.У.Гончаренка, П.М.Олійника. – К.: Вища школа, 2003. – 323с.
4. Рагозіна В. Особистісно-орієнтований підхід до діагностики розвитку учнів у процесі художньо-естетичного виховання/ В. Рагозіна // Рідна школа. – 2001. - №1. – С.50-52.
5. Хуторской А.В. Ключевые компетенции как компонент личностно ориентированной парадигмы образования/ А.В. Хуторской //Народное образование, 2003.– №2. С.58 – 64.

Ківшик А. І.

ПТУ № 50 м. Карлівка Полтавської області

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО МОБІЛЬНОГО КВАЛІФІКОВАНОГО РОБІТНИКА ЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Система професійної освіти в Україні переживає дуже важливий і відповідальний етап у своєму розвитку. Водночас це є етап розвитку педагогіко-психологічної науки, що характеризується появою нового понятійного апарату, уточненням, переосмисленням та збагаченням новим змістом існуючих основних психолого-педагогічних категорій. Це зумовлено, з одного боку, узагальненням матеріалу сучасної науки, а з іншого – змінами в логіці наукового мислення, викликаними змінами в соціокультурних орієнтаціях суспільства. Сьогодні однією з нових педагогічних категорій, що досить швидко розвивається, є категорія «професійна мобільність».

Сучасний ринок праці потребує перш за все якісної робочої сили – такого кваліфікованого робітника, «який володіє спеціальними знаннями і вміннями в конкретній сфері професійної діяльності; має відповідний досвід їх застосування для вирішення професійних завдань у певній галузі народного господарства.

З появою ринку праці поняття «професійна мобільність» набуло широкого розповсюдження, і на теперішній час використовується різними науками, зокрема такими як філософія, соціологія, економіка, психологія та педагогіка.

Загальні властивості людської особистості ґрунтуються на соціальній пам'яті особистості й впливають на мобільність особистості опосередковано через її індивідуальні властивості. При цьому загальні властивості є ґрунтом для розвитку індивідуальних властивостей, тобто спадковість традиційно створює умови для мобільності особистості. Відомо, що кожен сам прокладає собі шлях через сукупність різних перешкод і обставин. Попадаючи в таку ситуацію, кожна людина, стоячи перед вибором, починає діяти й шукати свій шлях. У особистості, що усвідомила свій шлях, вибудовуються «генеральні лінії в житті даної особистості», яка являє собою єдність мотивів і кінцевої мети особистості. Причому, ця «генеральна лінія» є динамічною і може змінюватися в залежності від обставин та трансформаційних процесів у самій особистості. Ситуація вибору на життєвому шляху людини є тим вузловим моментом, коли проявляється